

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน Study on Cost and Return of Lamphun Brocade Thai Silk Production

วราภรณ์ ปามหา¹ ทิพวรรณ ลิ้มกูร¹ และ อารงค์ เมฆโหรา¹

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน และศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ระหว่างผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indications: GI) กับผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Non Geographical Indications: Non-GI)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรสแล้ว อายุเฉลี่ย 46 ปี มีประสบการณ์ในการทอเฉลี่ย 12.6 ปี ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการทอมาจากพ่อแม่ มีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 303,356.66 บาทต่อปี รายได้จากธุรกิจไหมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 231,818.33 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนมาจากการกู้และทุนของตนเอง ในการผลิตผ้าชุดมีต้นทุนเฉลี่ย 4,829.11 บาทต่อชุด ผ้าชิ้นมีต้นทุนเฉลี่ย 2,007.46 บาทต่อผืน ผู้ผลิตมีรายได้จากการขายผ้าชุดราคาเฉลี่ย 8,662.50 บาทต่อชุด ผ้าชิ้นราคาเฉลี่ย 3,693.88 บาทต่อผืน ส่วนใหญ่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาขาย ผู้รับซื้อเป็นลูกค้าต่างจังหวัด ร้อยละ 28.00 และนักท่องเที่ยว ร้อยละ 26.86

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า ต้นทุนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนระหว่างผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI กับผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ สำหรับผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ประเภทผ้าชุด พบว่า ผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI มีผลตอบแทนสูงกว่าผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ ส่วนประเภทผ้าชิ้น พบว่า ทั้ง 2 กลุ่ม มีผลตอบแทนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$

การขึ้นทะเบียน GI เป็นการเพิ่มมูลค่า สร้างมาตรฐานของสินค้า และชื่อเสียงให้กับผู้ผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงภาครัฐ ควรเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการขึ้นทะเบียน GI เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ผลิต เพิ่มมูลค่าของสินค้า และดูแลมาตรฐานของสินค้า อีกทั้งการดูแลด้านราคาของวัสดุต้นทุน และกำหนดราคากลางการจำหน่ายให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

คำสำคัญ : ต้นทุนและผลตอบแทน ผ้าไหมยกดอกลำพูน

Abstract

The objectives of this research were to study costs and returns of Lamphun Brocade Thai Silk production and to compare the costs and returns of Lamphun Brocade Thai Silk Production between the producer who registered the geographical indications (GI) and the producer who did not register the geographical indications (Non-GI).

The results showed that most of the silk producers were female, married, average age of 46 years, with the average 12.6 years of the experience in weaving. Most have been taught to weave from her parents. The average income per household was 303,356.66 baht per year, the average silk income per household was 231,818.33 baht per year. Financial resources came from loaning money and their own

¹สาขาพัฒนาการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

capital. In terms of silk suit production, the average cost was 4,829.11 baht per set, sarong was 2,007.46 baht per piece. The producer had income from silk suit average 8,662.50 baht per set, sarong was 3,693.88 baht per piece. Most of the producers set the price by themselves. The customers were other provinces 28.00 % and tourists 26.86 %.

The comparative analysis showed that the cost of Lamphun Brocade Thai Silk production between registered GI and Non- GI producers were not significant different (at $\alpha = 0.05$ statistical significance). The silk suit returns of GI registered producers were significantly higher than Non-GI registered (at $\alpha = 0.05$ statistical significance). The returns of the sarong between 2 groups were not significantly differences (at $\alpha = 0.05$ statistical significance).

The GI registration will add value, set standard and create reputation of Lamphun Brocade Thai Silk. The related agencies include public sectors should support and promote GI registration for consumers and produces protection as well as value added products. In addition, they should manage the price of materials to the same standard price.

Keyword : Costs and return, Lamphun Brocade Thai Silk.

คำนำ

ผ้าไหมยกดอกลำพูน เป็นงานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของลำพูนที่มีความงดงามประณีตด้วยฝีมือ และเป็นมรดกทางศิลปวัฒนธรรมที่สืบทอดมาหลายชั่วอายุคน การยกดอก เป็นเทคนิคการทำลวดลายในการทอ ซึ่งเกิดจากวิธีการยก และแยกเส้นไหม หรือที่เรียกว่า ด้าย เส้นพุ่งขึ้นลง และมีการเพิ่มเส้นไหมหรือที่เรียกว่า ด้ายเส้นพุ่ง จำนวน 2 เส้นหรือมากกว่านั้นเข้าไป รวมทั้งการเพิ่มดินเงินดินทองเข้าไปในการทอเพื่อให้ได้ลวดลายและสีสันที่งดงาม ผ้าไหมยกดอกมีลวดลายสวยงามแปลกตาและวิจิตรบรรจง (รจนา, 2542) ผ้าไหมยกดอกลำพูนเป็นผ้าที่มีลวดลายงดงาม มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ในเรื่องของรูปแบบลวดลายที่มีความอ่อนช้อย เป็นเรื่องราวของดอกไม้ ใบไม้ เป็นส่วนใหญ่ (ดวงกมล, 2551) กรมทรัพย์สินทางปัญญา ได้ประกาศให้ผ้าไหมยกดอกลำพูนเป็นผ้าไหมประเภทแรกของโลกที่ได้รับการขึ้นทะเบียน GI ในประเทศไทย เมื่อเดือนตุลาคม 2550 เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้า ทำให้มีการดูแลรักษามาตรฐานของสินค้า เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมรากหญ้า หรือ SMEs สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่น และเป็นส่วนหนึ่งของการส่งเสริมการท่องเที่ยว นภาพรณี (2548) ได้ศึกษาต้นทุนและอัตราผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมแพรวา พบว่า อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนลดลง 27.37% จากราคาขายผ้าไหมแพรวาลายเกาะผืนละ 2,603 บาท วรธนา (2549) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ต้นทุนและการวางระบบบัญชีสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล พบว่า กลุ่มผ้าทอบ้านก้างปลา มีต้นทุนการทอผ้า 2 ประเภท คือ ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร โดยมีต้นทุนคงที่ 1,840 บาท ต่อการทอผ้าหนึ่งเครื่อง และมีต้นทุนผันแปร 4,200 บาท ต่อการทอผ้าหนึ่งเครื่อง เฉลี่ยเป็นต้นทุนรวมต่อเมตร 100.67 บาท โดยกลุ่มจะได้กำไรจากการขาย 19.33 บาทต่อเมตร รวมกำไร 1,160 บาทต่อเครื่อง

ทั้งนี้จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะทำการศึกษา ต้นทุนและผลตอบแทนในการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนที่ใช้ในการผลิต ระหว่างผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI กับผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI เพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ได้รับผลตอบแทนตามที่คาดหวัง เป็นประโยชน์ต่อการฟื้นฟูภูมิปัญญาการทอผ้าไหมยกดอกลำพูน และช่วยพัฒนาอาชีพการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อหาต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน และศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการทอผ้า 2 ชนิด คือ ผ้าชุดและผ้าชิ้น ของผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI และผู้ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ กลุ่มผู้ทอผ้าไหมยกดอกลำพูน ในพื้นที่จังหวัดลำพูน 2 อำเภอ 4 ตำบล อำเภอเมือง ได้แก่ ตำบลในเมือง ตำบลเวียงยอง และตำบลต้นธง อำเภอทุ่งหัวช้าง ได้แก่ ตำบลบ้านปวง ซึ่งมีจำนวน 900 ราย เป็นผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI 817 ราย และเป็นผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI 83 ราย เนื่องจากตัวอย่างมีความเป็นมิติเดียวกัน (Unidimensionality) หรือความเป็นอย่างเดียวกัน (Homogeneity) ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามอัตราส่วนของจำนวนผู้ผลิตในแต่ละตำบลและมีคุณสมบัติเฉพาะดังนี้

1.1 เป็นผู้ทอผ้าไหมยกดอกลำพูนเป็นอาชีพหลัก

1.2 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปี

ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่มีคุณสมบัติตามที่ระบุ แบ่งเป็นแต่ละตำบลดังนี้ ตำบลในเมือง จำนวน 30 ราย ตำบลเวียงยอง จำนวน 15 ราย ตำบลต้นธง จำนวน 4 ราย และตำบลบ้านปวง จำนวน 11 ราย รวมทั้งหมดจำนวน 60 ราย โดยแบ่งเป็นผู้ขึ้นทะเบียน GI 30 ราย และผู้ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI 30 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความเที่ยงตรงของเนื้อหา และวิธีการวัดจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 ท่าน ไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 ราย

3. การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ โดยใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่า T-Test ในการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI และผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI โดยกำหนดความนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาและวิจารณ์

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน พบว่าผู้ผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรสแล้ว อายุเฉลี่ย 46 ปี มีประสบการณ์ในการทอเฉลี่ย 12.6 ปี ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการทอมาจากพ่อแม่ มีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 303,356.66 บาทต่อปี รายได้จากธุรกิจใหม่ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 231,818.33 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนมาจากการกู้และทุนของตนเอง ประเภทของผ้าไหมที่ทำการผลิตคือผ้าชุด ผ้าชิ้น ผ้าชิ้น ผ้าสไบ ผ้าคลุมไหล่ โดยผลิตผ้าชิ้นมากที่สุดร้อยละ 41.88 รองลงมาผลิตผ้าชุด ผ้าชิ้น ผ้าคลุมไหล่ และผ้าสไบ ร้อยละ 34.18 ร้อยละ 11.96 ร้อยละ 7.70 และร้อยละ 4.28 ตามลำดับ (Table 1)

Table 1 Type of Lamphun Brocade Thai Silk Production.

Type	Number (s)*	% of Production
Sarong	49	41.88
Silk suit	40	34.18
Piece of cloth	14	11.96
Shawl	9	7.70
Sabai cloth	5	4.28
Total	117	100.00

* More than one answer

ในการผลิตผ้าชุดมีต้นทุนเฉลี่ย 4,829.11 บาทต่อชุด ผ้าชิ้นมีต้นทุนเฉลี่ย 2,007.46 บาทต่อผืน ซึ่งประกอบไปด้วย ต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าวัสดุที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงในการทอ ค่าแรงในการเตรียมการผลิต เงินเดือน ค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ ค่าซ่อมแซม ค่าขึ้นทะเบียน GI ค่าเสียโอกาสเงินลงทุน และอื่นๆ ต้นทุนคงที่ ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ค่าเช่า และค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน โดยต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าวัสดุที่ใช้ในการผลิต และเป็นค่าแรงในการทอ (Table 2)

Table 2 The total cost of Lamphun Brocade Thai Silk Production.

List	Silk suit (Per set)	Sarong (Per piece)
Variable costs	4,803.09	2,000.06
- The materials used in production	2,059.00	785.00
- weaving wage	1,916.00	814.00
- Production arrangements	712.00	334.00
- Salary	48.54	17.23
- Transportation	15.33	16.12
- Electricity charge	5.99	1.70
- Water supply	2.39	0.89
-Telephone	5.92	1.94
- Repair cost	0.62	0.17
- Registration GI	0.49	0.20
- Other	1.31	0.84
- Opportunity cost, variable costs	35.50	27.97

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Table 2 (per)

List	Silk suit (Per set)	Sarong (Per piece)
Fixed costs	26.02	7.40
- Depreciation of production equipment	24.76	5.12
- Rent	0.98	2.18
- Opportunity cost, fixed costs	0.28	0.10
Total costs	4,829.11	2,007.46

ผู้ผลิตมีรายได้จากการขายผ้าไหมยกดอกลำพูน ประเภทผ้าชุดราคาเฉลี่ย 8,662.50 บาทต่อชุด ประเภทผ้าชิ้นราคาเฉลี่ย 3,693.88 บาทต่อผืน ประเภทผ้าชิ้นราคาเฉลี่ย 4,550 บาทต่อชิ้น ประเภทผ้าสไบราคาเฉลี่ย 2,300 บาทต่อผืน และประเภทผ้าคลุมไหล่ราคาเฉลี่ย 2,655.56 บาทต่อผืน (Table 3)

Table 3 Income of Lamphun Brocade Thai Silk.

Type	Number (s)	₹	S.D.
Silk suit	40	8,662.50	3,512.59
Piece of cloth	14	4,550.00	508.01
Sarong	49	3,693.88	1,219.70
Shawl	9	2,655.56	946.19
Sabai cloth	5	2,300.00	273.86

ส่วนใหญ่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาขาย ผู้รับซื้อเป็นลูกค้าต่างจังหวัดร้อยละ 28.00 และนักท่องเที่ยวร้อยละ 26.86 ซึ่งเป็นกลุ่มลูกค้าที่มีฐานะดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการตลาดของผ้าไหมยกดอกลำพูนยังไม่แพร่หลายมากนัก

เมื่อเปรียบเทียบต้นทุนที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนระหว่างผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI กับผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI พบว่า ประเภทผ้าชุด ผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI มีต้นทุนเฉลี่ย 4,946.36 บาท ส่วนผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI มีต้นทุนเฉลี่ย 4,766.03 บาทต่อผืน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างต้นทุนเฉลี่ย พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ ประเภทผ้าชิ้น ผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI มีต้นทุนเฉลี่ย 2,515.04 บาท ส่วนผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI มีต้นทุนเฉลี่ย 2,469.96 บาทต่อผืน เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างต้นทุนเฉลี่ย พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ (Table 4)

Table 4 Production cost comparison of Lamphun Brocade Thai Silk between the GI registered producers and Non GI registered producers.

List	N		$\bar{X}$		S.D.		t	Sig.
	GI	Non GI	GI	Non GI	GI	Non GI		
<u>Silk suit Type</u>								
Variable costs								
- The material used in	18	22	2,059.27	2,058.50	119.06	8.99	0.02	0.97
- Weaving wage	18	22	2,180.55	1,700.00	798.73	558.91	2.23	0.03*

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Table 4 (per)

List	N		X		S.D.		t	Sig.
	GI	Non GI	GI	Non GI	GI	Non GI		
- Production arrangements	18	22	547.50	749.90	811.51	2,257.42	0.36	0.72
- Salary	18	22	34.29	104.32	47.95	30.39	2.95	0.00*
- Transportation	18	22	9.31	34.19	16.56	21.15	4.07	0.00*
- Electricity charge	18	22	4.22	12.90	3.61	20.84	1.91	0.06
- Water supply	18	22	2.08	4.82	1.59	4.14	2.85	0.00*
- Telephone	18	22	3.37	13.41	2.71	19.44	2.39	0.02*
- Repair cost	18	22	0.32	1.43	0.69	6.73	0.69	0.49
- GI registration	18	22	1.40	0.18	1.45	0.88	3.10	0.00*
- Other	18	22	0.92	2.81	2.07	10.69	0.73	0.46
- Opportunity cost, variable costs	18	22	54.24	52.44	13.80	30.01	0.23	0.81
Total	18	22	4,897.52	4,734.95	1,2469.66	2,710.04	0.23	0.81
Fixed costs								
- Depreciation of production equipment	18	22	47.10	29.00	92.25	41.40	0.77	0.44
- Rent	18	22	1.19	1.72	4.76	5.60	0.32	0.75
- Opportunity cost, fixed costs	18	22	0.54	0.34	1.02	0.46	0.75	0.46
Total	18	22	48.83	31.07	92.84	41.61	0.75	0.46
Total costs, Silk suit	18	22	4,946.36	4,766.03	1,218.93	2,712.17	0.26	0.79
<u>Sarong type</u>								
Variable costs								
- The material used in production	22	27	763.46	776.09	17.16	4.18	3.37	0.00*
- Weaving wage	22	27	827.27	803.70	124.14	122.41	0.66	0.50
- Production arrangements	22	27	285.86	274.14	176.56	191.64	0.22	0.82
- Salary	22	27	7.67	32.04	12.15	41.39	2.90	0.00*
- Transportation	22	27	33.06	8.89	90.72	9.62	1.24	0.22
- Electricity charge	22	27	2.15	2.03	3.51	3.18	0.12	0.90
- Water supply	22	27	1.24	0.98	2.56	1.11	0.47	0.63
- Telephone	22	27	2.76	2.06	7.13	2.96	0.46	0.64
- Repair cost	22	27	0.28	0.15	1.25	0.44	0.53	0.59
- GI registration	22	27	0.56	0.00	1.10	0.00	2.40	0.02*
- Other	22	27	0.93	1.05	2.45	3.02	0.14	0.88

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Table 4 (per)

List	N		$\bar{X}$		S.D.		t	Sig.
	GI	Non GI	GI	Non GI	GI	Non GI		
- Opportunity cost, variable costs	22	27	34.53	34.03	4.11	3.84	0.44	0.66
Total	22	27	2,501.22	2,464.75	297.68	278.33	0.44	0.66
Fixed costs								
- Depreciation of production equipment	22	27	7.71	5.11	12.80	6.10	0.93	0.35
- Rent	22	27	5.91	0.26	27.73	0.13	0.99	0.33
- Opportunity cost, fixed costs	22	27	0.19	0.07	0.52	0.08	1.05	0.30
Total	22	27	13.81	5.21	37.79	6.16	1.05	0.30
Total costs, Sarong	22	27	2,515.04	2,469.96	312.13	282.08	0.53	0.59

* = Sig $\leq$ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบรายได้ที่ได้รับจากการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ระหว่างผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI กับผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI พบว่า ประเภทผ้าชุด ผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI มีรายได้เฉลี่ย 9,750.00 บาท ส่วนผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI มีรายได้เฉลี่ย 7,772.73 บาท เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ย พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ ประเภทผ้าชิ้น ผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI มีรายได้เฉลี่ย 4,068.18 บาท ส่วนผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI มีรายได้เฉลี่ย 3,388.89 บาท เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างรายได้เฉลี่ย พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ (Table 5)

Table 5 Income comparision of Lamphun Brocade Thai Silk production between the GI registratered producer and Non GI registratered producer.

type	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
Silk suit					
GI registration	18	9,750.00	3,439.60	1.83	0.07
Non GI registration	22	7,772.73	3,390.20		
Sarong					
GI registration	22	4,068.18	1,466.25	1.90	0.06
Non GI registration	27	3,388.89	891.55		

เมื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ระหว่างผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI กับผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI ประเภทผ้าชุด ผู้ที่ขึ้นทะเบียน GI มีผลตอบแทนเฉลี่ย 4,803.63 บาท ส่วนผู้ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI มีผลตอบแทนเฉลี่ย 3,006.69 บาท เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนเฉลี่ย พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ ประเภทผ้าชิ้น ผู้ที่ขึ้นทะเบียน GI มีผลตอบแทนเฉลี่ย 1,553.13 บาท ส่วนผู้ที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI มีผลตอบแทนเฉลี่ย 918.92 บาท เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างผลตอบแทนเฉลี่ย พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$

ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ (Table 6) จากการศึกษา พบว่า การขึ้นทะเบียน GI ทำให้มีมูลค่าการจำหน่าย ผ้าไหมยกดอกลำพูนประเภทผ้าชุด เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีระบบตรวจสอบและควบคุมกระบวนการผลิต ทำให้ผู้ซื้อเกิดความมั่นใจในคุณภาพมากยิ่งขึ้น

Table 6 Compare return of producing Lamphun Brocade Thai Silk for the registration of a GI and non registration GI.

type	N	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
Silk suit					
GI registration	18	4,803.63	3,028.16	2.18	0.03*
Non GI registration	22	3,006.69	1,920.61		
Sarong					
GI registration	22	1,553.13	1,418.12	1.80	0.07
Non GI registration	27	918.92	918.78		

* = Sig ≤ 0.05

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน พบว่าผู้ผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีสถานภาพสมรสแล้ว อายุเฉลี่ย 46 ปี มีประสบการณ์ในการทอเฉลี่ย 12.6 ปี ส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการทอมาจากพ่อแม่ มีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 303,356.7 บาทต่อปี รายได้จากรูทอไหมต่อครัวเรือนเฉลี่ย 231,818.3 บาทต่อปี แหล่งเงินทุนมาจากการกู้และทุนของตนเอง ประเภทของผ้าไหมที่ทำการผลิตคือผ้าชุด ผ้าขึ้น ผ้าขึ้น ผ้าสไบ ผ้าคลุมไหล่ โดยผลิตผ้าขึ้นมากที่สุด ร้อยละ 52.7 รองลงมาผลิตผ้าชุด ผ้าขึ้น ผ้าคลุมไหล่ และผ้าสไบ ร้อยละ 43 ร้อยละ 15.1 ร้อยละ 9.7 และร้อยละ 5.4 ตามลำดับ ในการผลิตผ้าชุดมีต้นทุนเฉลี่ย 4,829.11 บาทต่อชุด ผ้าขึ้นมีต้นทุนเฉลี่ย 2,007.46 บาทต่อผืน ผู้ผลิตมีรายได้ จากการขายผ้าไหมยกดอกลำพูน ประเภทผ้าชุดราคาเฉลี่ย 8,662.50 บาทต่อชุด ประเภทผ้าขึ้นราคาเฉลี่ย 3,693.88 บาทต่อผืน ประเภทผ้าขึ้นราคาเฉลี่ย 4,550 บาทต่อผืน ประเภทผ้าสไบราคาเฉลี่ย 2,300 บาทต่อผืน และประเภทผ้าคลุมไหล่ราคาเฉลี่ย 2,655.56 บาทต่อผืน ส่วนใหญ่ผู้ผลิตเป็นผู้กำหนดราคาขาย ผู้รับซื้อเป็นลูกค้าต่างจังหวัด ร้อยละ 52.7 และนักท่องเที่ยว ร้อยละ 50.5

ผลการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน พบว่า ต้นทุนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$ ผู้ผลิตที่ขึ้นทะเบียน GI มีผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ประเภทผ้าชุดสูงกว่า ผู้ผลิตที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียน GI ประเภทผ้าขึ้น มีผลตอบแทนที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha=0.05$

ปัญหาในการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน พบว่า ผู้ผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน ประสบปัญหาด้านวัสดุที่มีต้นทุนสูง และด้านการจำหน่ายที่ไม่มีการกำหนดราคากลาง

การขึ้นทะเบียน GI ทำให้ผู้ผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูนสามารถเพิ่มมูลค่าการจำหน่าย สินค้ามีมาตรฐานและชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ ส่งผลให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจในคุณภาพ สามารถขยายการตลาดได้ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมถึงภาครัฐ ควรเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนการขึ้นทะเบียน GI เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ผู้ผลิต เพิ่มมูลค่าของสินค้า และดูแลมาตรฐานของสินค้า อีกทั้งการดูแลด้านราคาของวัสดุต้นทุน และกำหนดราคากลางการจำหน่ายให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

- ดวงกมล เริ่มตระกูล. 2551. **สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์**. [Online]. Available: <http://www.tudsinjai.com/shopscrip /product/-geographical-indications-gi/>. [5/3/2554].
- นภาพรณ เครือศรี. 2548. ต้นทุนและอัตราผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมแพรวา กรณีศึกษา: กลุ่มสตรีทอผ้าแพรวา บ้านโพน ตำบลโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รจนา ชื่นศิริกุลชัย. 2542. การศึกษาผ้าไหมยกดอกลำพูน. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชีวศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรรณนา โสมาศรี. 2549. การวิเคราะห์ต้นทุนและการวางระบบบัญชีสินค้าหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล: กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมือง บ้านก้างหลา หมู่ที่ 9 ตำบลชัยพฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดเลย. รายงานประกอบวิชาฝึกประสบการณ์ วิชาชีพอางบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วรภรณ์ ปามุทา. 2554. การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตผ้าไหมยกดอกลำพูน. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

